

helyszínrajz

SZALAG U. 7.	hrs.	14304	KERÜLETI ÉRTÉKVÉDELEM
	tömb	11	

tervező építész,
építető, kivitelező
ép. idő, átalakítások

építészeti stílus
szintszám

épülethasználat
szerkezet, anyag-
használat, tető

tulajdonos
egyéb védettség
műszaki állapot

helyreállítási javaslatok

fotók, ábrázolások

építészeti, városépítészeti értékelés

eredeti fsz. ép.: ismeretlen
mai ép.: **Maróthy Kálmán**; építtető: Maróthy Kálmánné tul.
eredeti fsz. épület: XVIII-XIX. sz.

1925 fsz. átal. + emeletráépítés (Maróthy Kálmán)
neobarokk, posztzecessziós kompozíciós elemekkel

eredeti ép.: F (részben alápincézve); **1925 óta: F+1+T** (részben alápincézve, a tető részleges beépítésével)

lakóház, 8 lakás

téglaboltozatos pince, hagyományos falszerkezet, em. vb-fő-dém, vakolt homlokzat, homokkő lábazat, manzárdtető, utca felől palahéjalás, ud. oldal és ud. épületszárny: cseréphéjalás
társasház

világörökségi védettségű terület

megfelelő

a műkő-öntvény szobrászati díszek és a homl. vakolathibái javítandók, a ház festésénél érdemes megtartani a barokkos sárga meszelést, az utca felőli tetősíkokon és tornyon is cserép (bontott!) héjalás szükséges

23 oldal - fotók, archív tervanyag (Fővárosi Levéltár)

Egyemeletes manzárdtetős, posztzecessziós-neobarokk lakóház korábbi földszintes (talán XVIII. sz.-i) épület teljes átépítésével, az utca tölcseres torkolatában, a Hunyadi János u. felől jó rálátással.

Az aszimmetrikus homlokzatot ívesen kiemelkedő, a szecesszióra emlékeztető kompozíciós elvek szerint szerkesztett baluszteres zárterkély díszíti, amely férfi és női portré-fej konzolokon nyugszik.

A földszinti tengelyek: bej.1+a+a1+a+a+bej.2+g (a két szélső utólagos, eredetileg „a” mindkettő). Mindkét bejárat süllyesztett síkon, az alsóbbhoz lépcsők vezetnek (lemélyített ablak→lakásbejárat). A ház jobboldali bejárat kapuja előtt nyílhegyekben végződő copf-jellegű rácskapu. Mögötte eredeti fakapu profilos szegélyű deszkaborítással (belül táblás szerkezettel). A földszinti nyílások Fellner-szerű lapos ívekkel, süllyesztett síkokon helyezkednek el, a zárterkély alatt széles kosárféves nyílás.

(folytatás a köv. oldalon)

A megmaradt három azonos ablak fölött műkő állat- és gyermekmotívumos lunetta-dombormű. Egyiken a szerzőre uraló „MB” monogram és évszám: 1924. A földszinti ablakokon „copfos” formaelemekre emlékeztető vasrácsok. A jobb szélen ablakból átalakított utólagos fakapu (garázs), illeszkedő formálással (valószínűleg háború előtti átalakítás).

Az emeleten a ház bejárata fölött hangsúlyos szerepű, copf elemeket alkalmazó posztzecessziós kedves erkély. Öt egyforma emeleti ablak apróra osztott szárnyakkal (a jobb szélső ablak külső szárnyain hiányzik!), felül törtvonalú műkő-keretézéssel, a könyöklőpárkány alatt függönymotívumos műkő köténydíszel. A zárterkély három apróra osztott ablakkal, kis bádogtoronnyal.

A tetőn az utca felé palafedés (nem eredeti), a gerinc mögött a kert felé cserépféjalás. A tetőben az emelet ablakformálására utaló, kissé esetleges elhelyezésű, fémlemezszegélyű álló, osztott-üvegű kisablakok.

Keskeny kapuátjáró oldalsó emeleti feljáróval (műkő-, majd fa-lépcső), szép díszráccsal. Részben emeletes udvari épületszárny (feltehetően háborús kár következtében visszabontott emeletrészlapos hajlásszögű magastetővel). A földszintet két helyen a szobák íves kiöblösődései tagolják.

Meredek lejárati lépcső a téglaboltozású eredeti, XVIII. sz.-i pincébe. A pince kert végéből - feltehetően a II. világháború alatt épült – keskeny folyosó, bunker, az erősen lejtő terepviszonyok miatt közeli épített kert kijárattal.

Hosszú, viszonylag keskeny, a Várhegy esését a telken jól „hasznosító”, tereplépcsőkkel és terasz-szerű részekkel tagolt (rajta tardosi vörösmárványból készült asztal, pad), fás, vegyes kő/tégla-kerítéssel határolt, igen hangulatos, jól élhető karbantartott kert. Tágas, gazdag vegetációjú, napos tömbbelső.

Az adatfelvétel ideje: 2008. szeptember-október hó

A Hunyadi János utca felőli látványok

A ház díszje az ívelt, baluszteres kötényekkel gazdagított emeleti zárterkély, melynek kosárvú alátámasztását férfi és női fejet formázó konzoltartók tesznek különlegessé (a portrékat nem a tulajdonosokról mintázták (Maróthy-unoka közlése); (mint pl. a Belgrád rkp. 30. esetében)

Az egyforma emeleti ablakok apróra osztott szárnyakkal (mely a jobb szélső ablak külső szárnyain hiányzik!), felül törtvonalú műkö-keretézéssel, a könyöklőpárkány alatt függőny-motívumos műkö köténydísszel.

Az ablakból átalakított lakás-bejárati ajtó a ház bal oldalán

Épen megmaradt ablakkeretelések, ablakdíszek, felfagyott lábazat, vakolathibák

A megmaradt három azonos földszinti ablak fölött lényegében hibátlanul fennmaradt (kiegészíthető) műkő állat- és gyermekmotívumos lunetta-dombormű, copf formaelemekre emlékeztető vasrácsok

Az alkotóra és a készítés idejére utaló „MB” és „1924” bevésés a bal és jobb oldalon

Az ismétlődő motívum sérülése kiegészíthető

A hátrahúzott eredeti bejárati fakapu a nyílhegyekben végződő copf-motívumú rácskapuval az utcai oldalon és a kapu táblázatos belső oldala a kapualj felől

Az udvari oldal a lekerekített élű lépcsőház markáns tömegével

Az udvari épületszárny a háborús károk miatti földszintes résszel, részben új ablakkal

Az erősen lejtő terepet követő beépítés, teraszos kialakítású, egyedi, kedves, természetes, mediterrán-hangulatú kert

Az eredeti földszintes épület téglalobozatos pincéje

A pince keleti végétől nyíló keskeny folyosó és bunker (a lejtős terepviszonyok miatti kerti kijáráttal)

A hangulatos hosszú kert felső szintjei a tardosi vörösmárvány-asztallal és paddal

A vegyes kő/téglakerítésnél alig magasabb földszintes házrész igen alacsony hajlásszögű magastetővel és az egykori emeletes állapotból megmaradt hátsó főfal maradványával

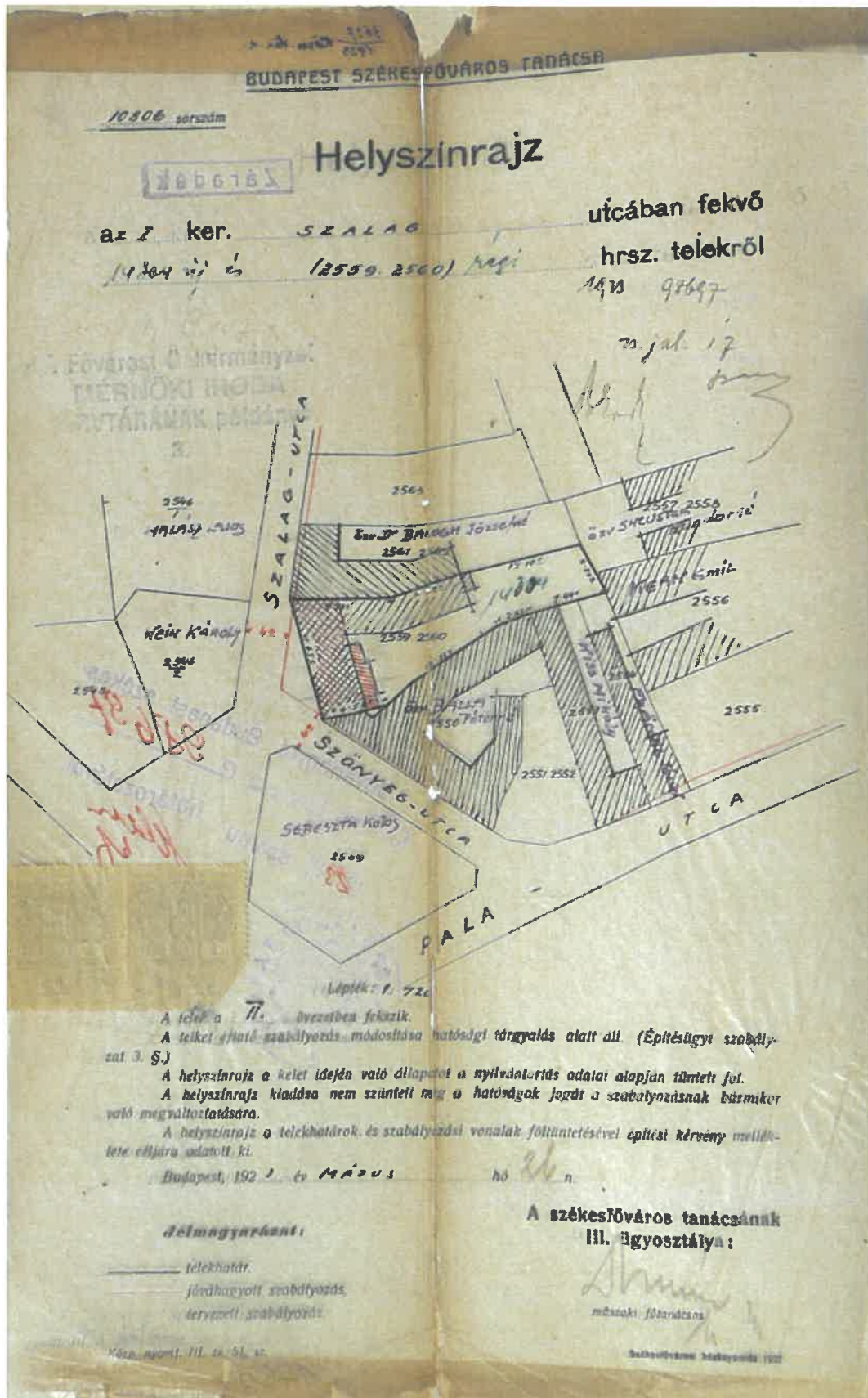

A romantikus kert tereplépcsőkkel, kő támfalakkal, kerítésekkel, kiülőkkel, csenddel

A Pala u. 11. sz. épület hátsó szárnyának látványa a kert legalsó teraszáról

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

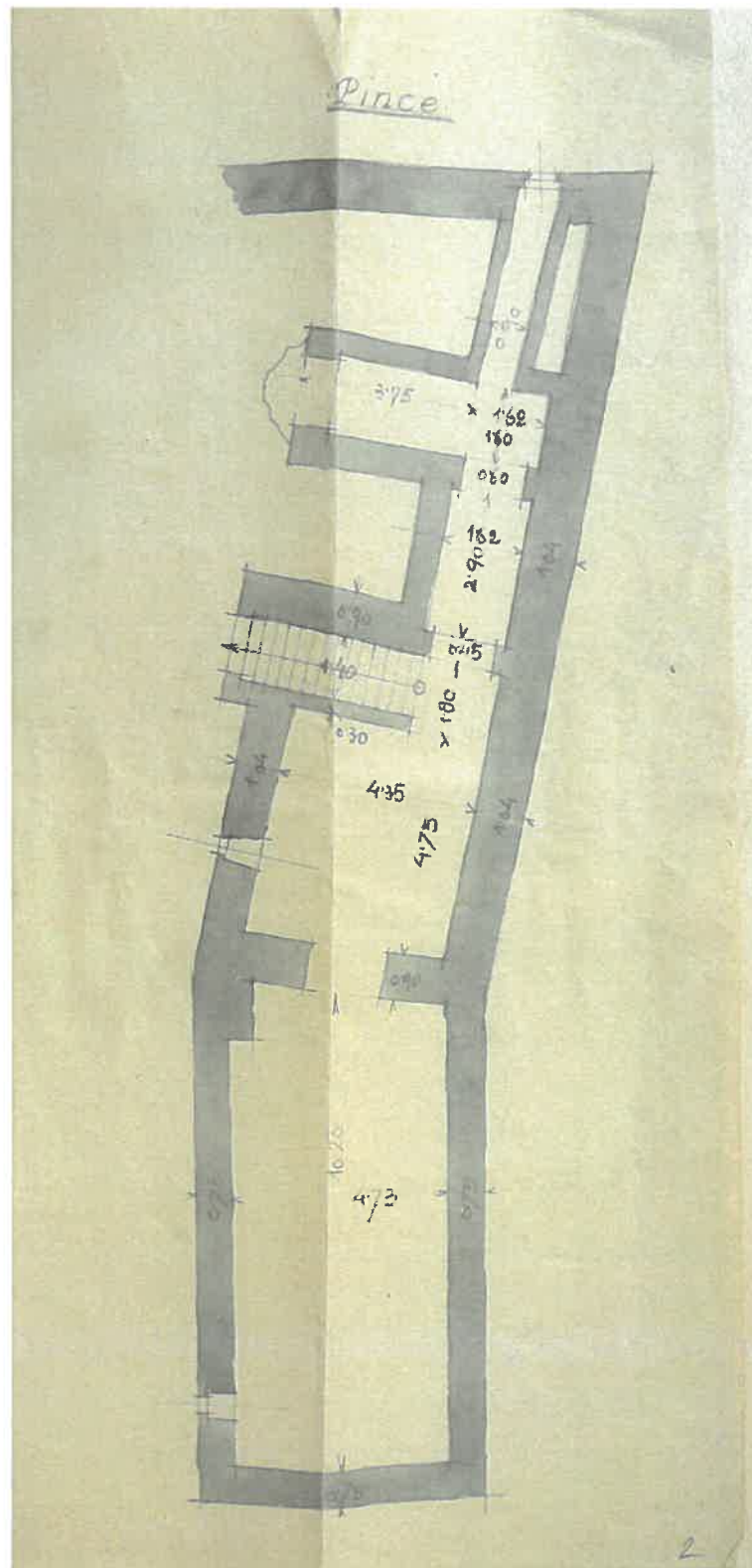

1923. Helyszínrajz; emeletráépítési szándék a meglévő „L”-alakú földszintes épület utcai traktusára

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1923 Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építető: Maróthy Kálmánné; ép.mester: Wágner Sándor

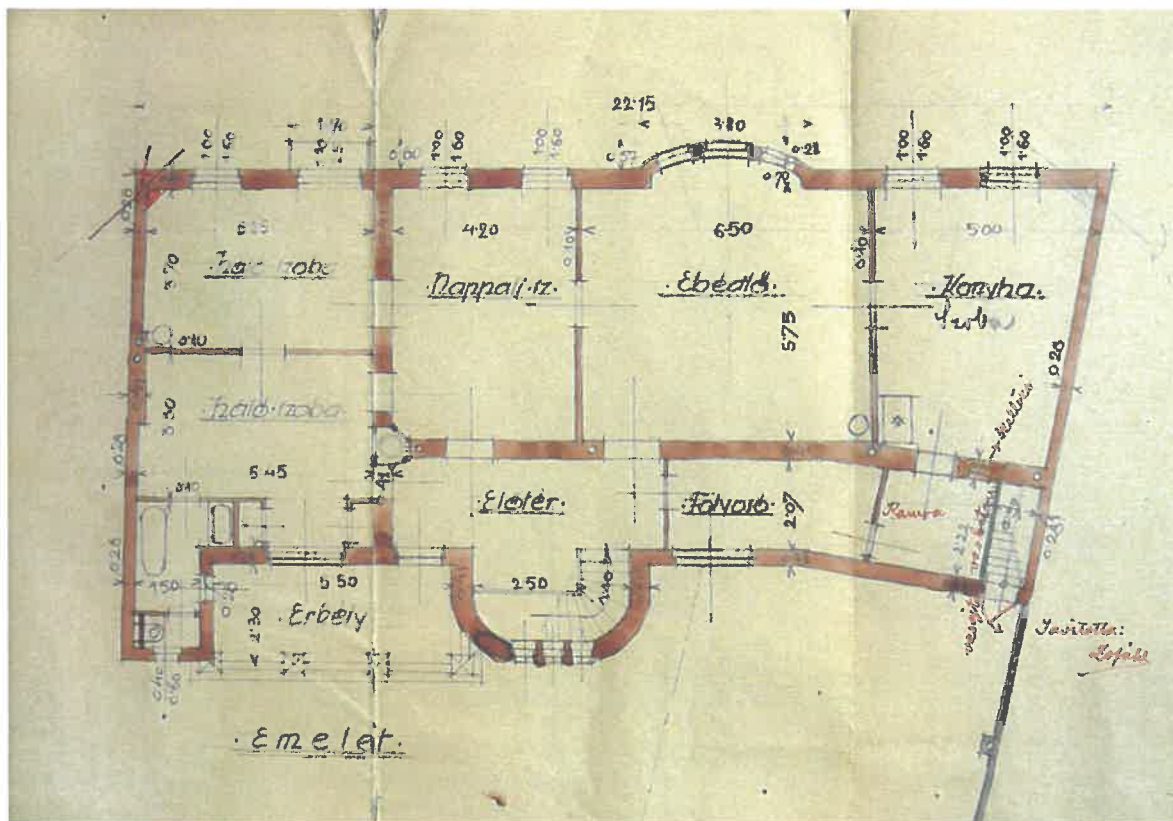
A meglévő pinceszint felmérési terve

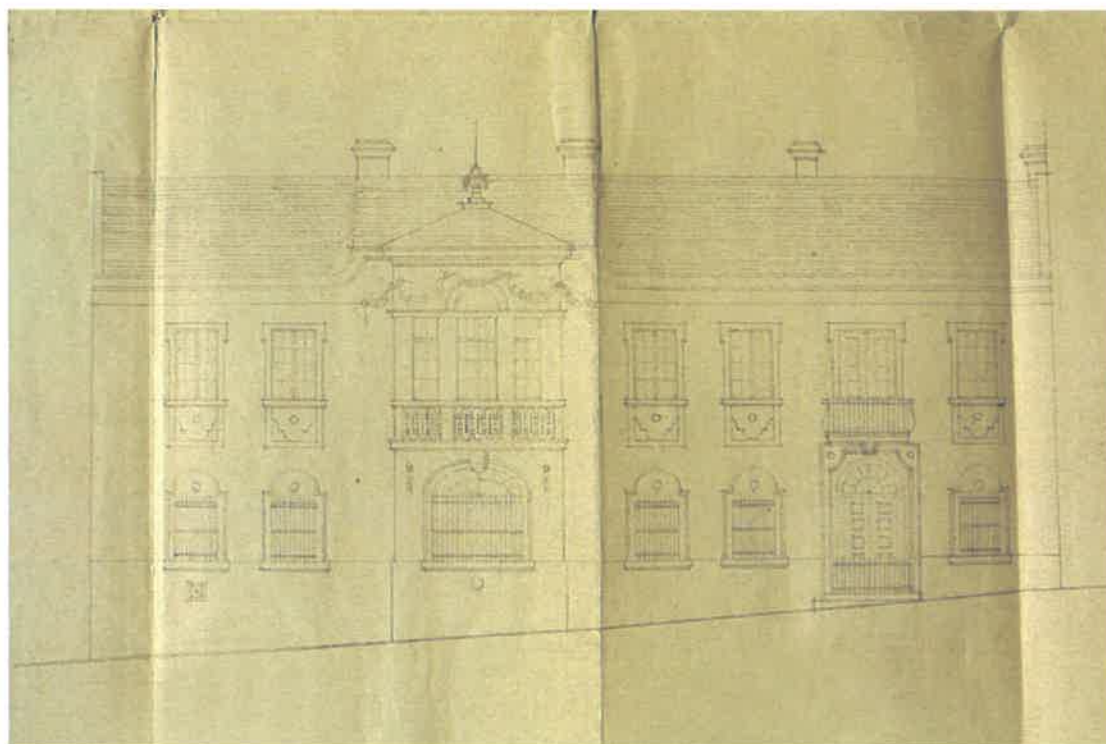
ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1923 Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építető: Maróthy Kálmánné; ép.mester: Wágner Sándor

Az emeletráépítés terve – **nem megvalósult I. változat** (em. ráépítés csak az utcai traktusra)

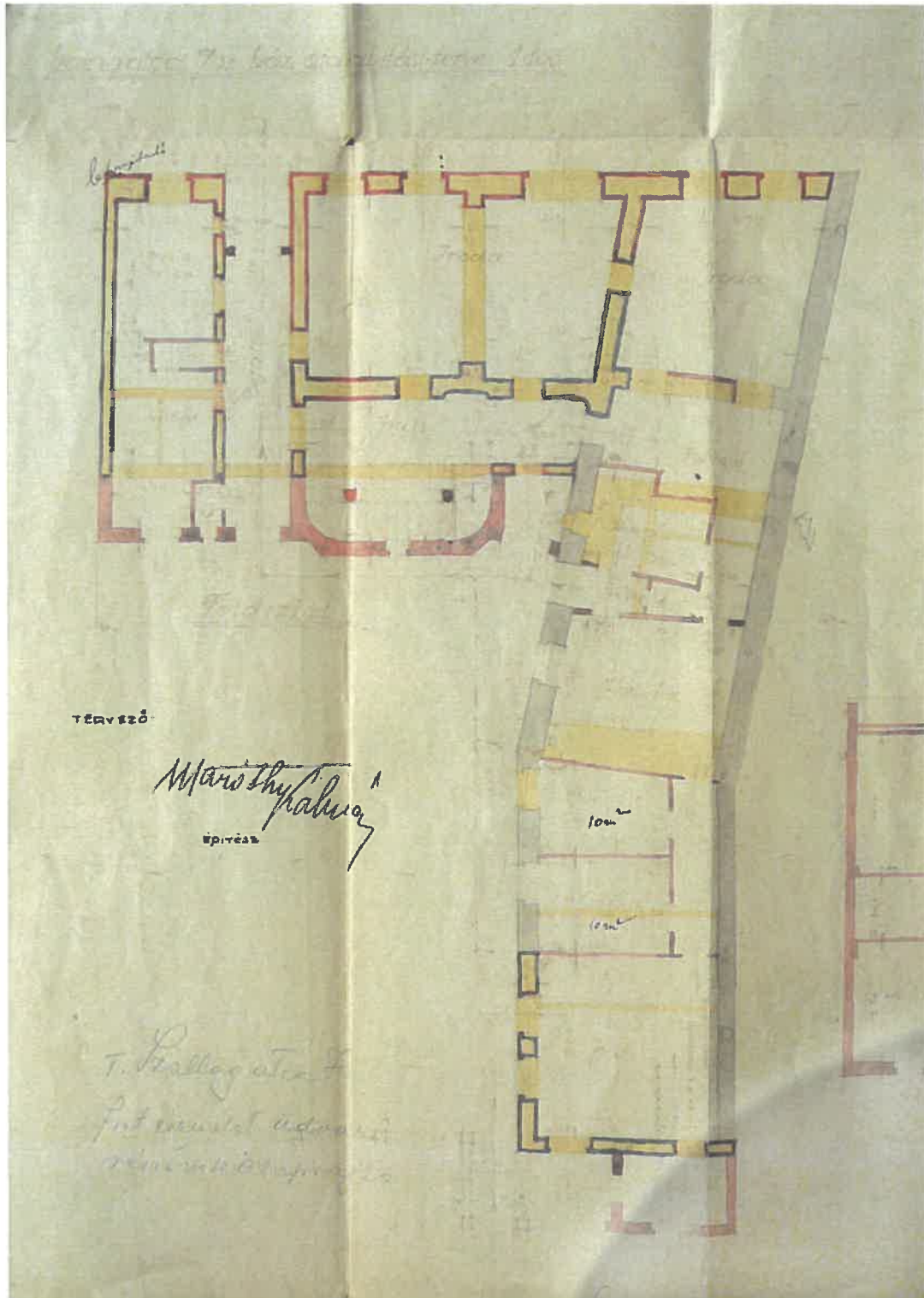

Az utcai homlokzat terve – **nem megvalósult I. változat**

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1925. Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építető: Maróthy Kálmánné; ép.mester: Wágner Sándor

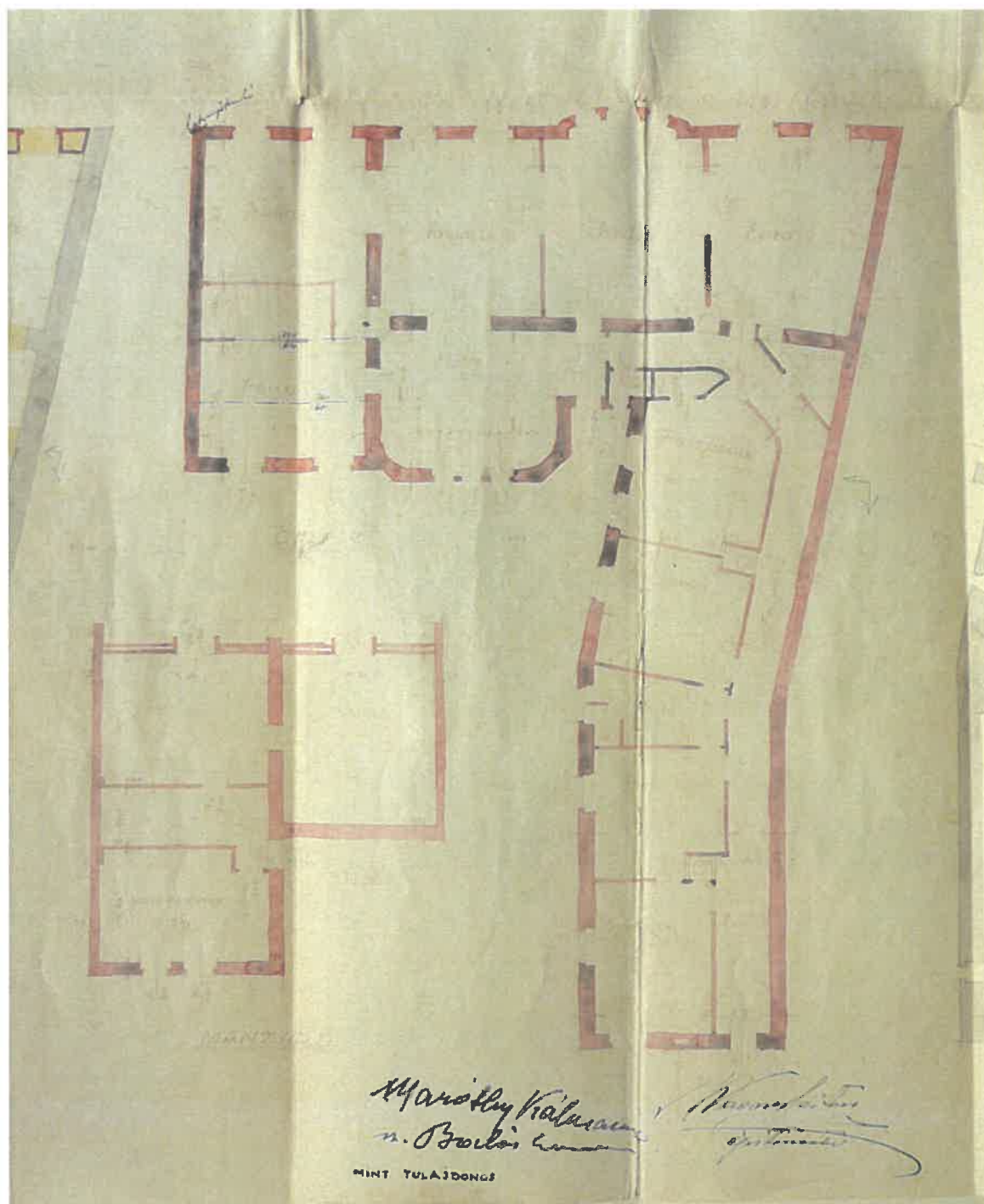

A földszint tervezett alaprajza - II. változat (a tervvel ellentétben valószínűleg már ekkor (1925) a ma is meglévő íves kialakítással épült az udvari szárny keleti vége úgy a fsz.-en, mint az emeleten – ld. 22-23. old.); az udvari szárny törésvonalában a földszinten kialakított hasonló megoldás feltehetően későbbi eredetű

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1925. Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építtető: Maróthy Kálmánné; ép.mester: Wágner Sándor

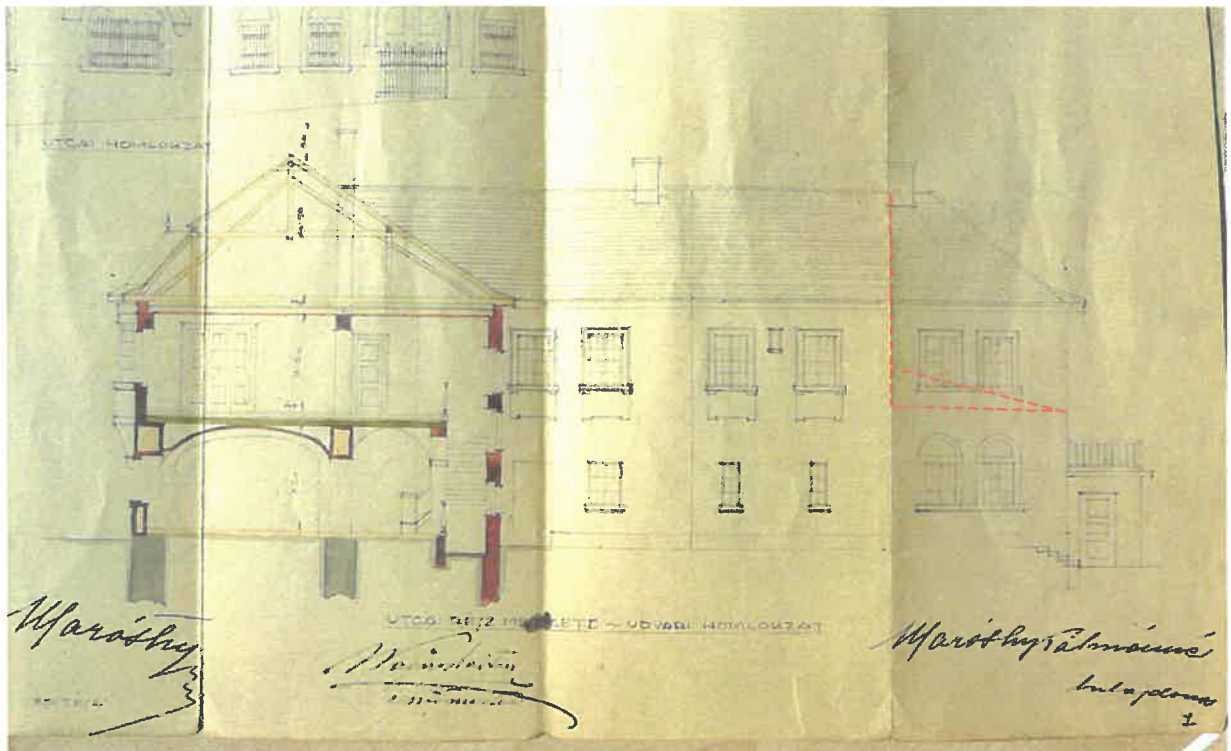

Az újonnan építendő emelet tervezett alaprajza – II. változat

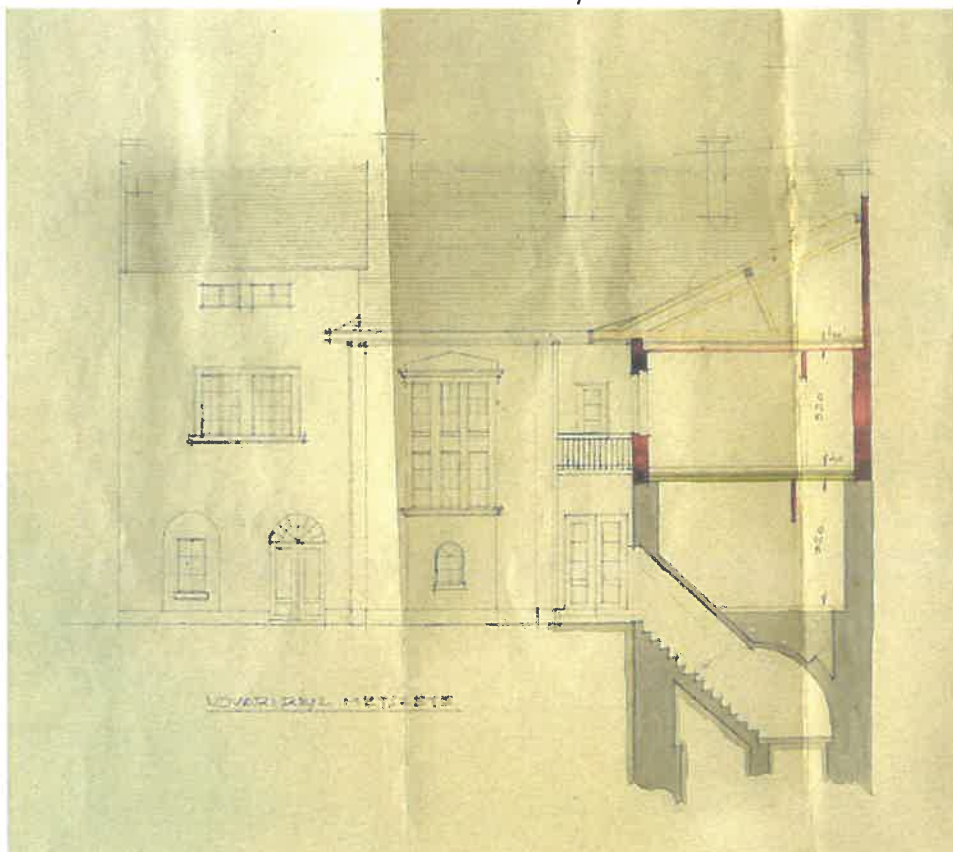
ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1925. Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építető: Maróthy Kálmánné; ép.mester: Wágner Sándor

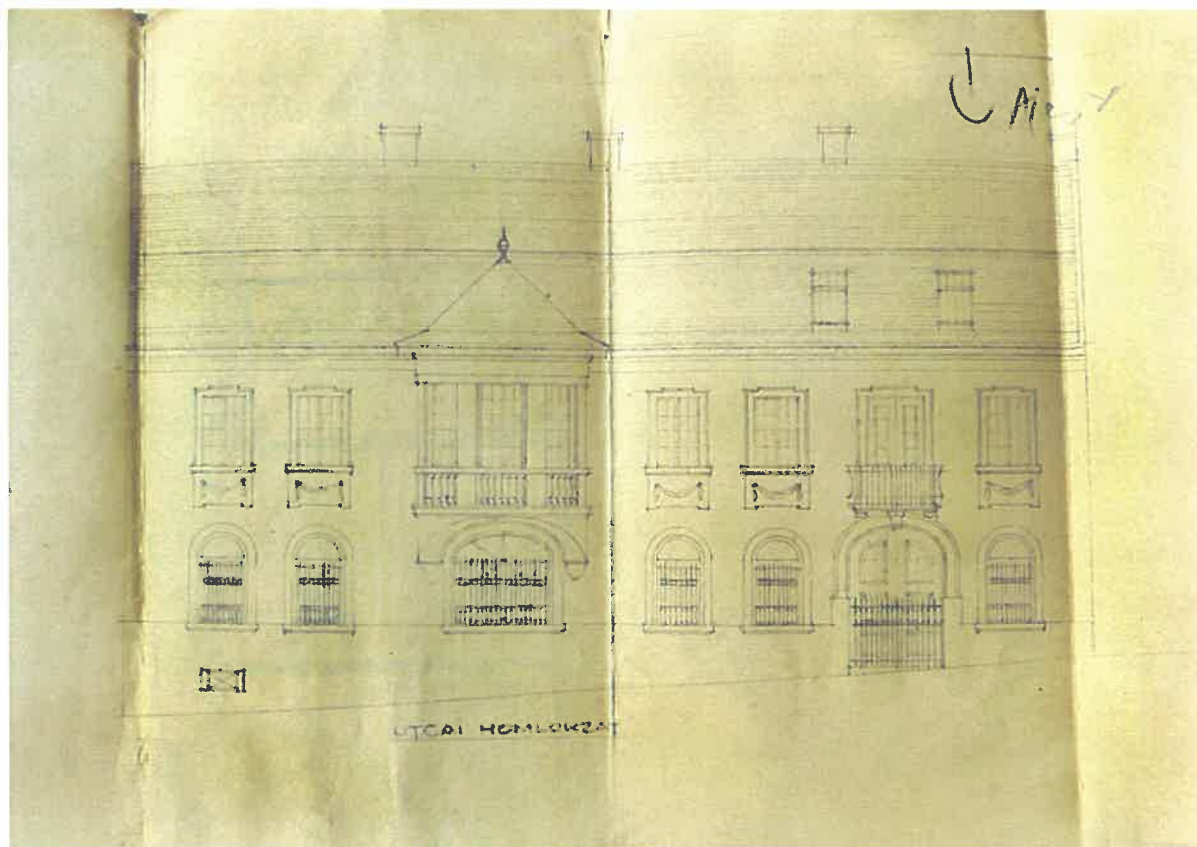
A tervezett udvari (metszett) homlokzatok (a háborús károk miatti későbbi emeletrész-visszabontással)

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1925. Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építtető: Maróthy Kálmánné; ép.mester: Wágner Sándor

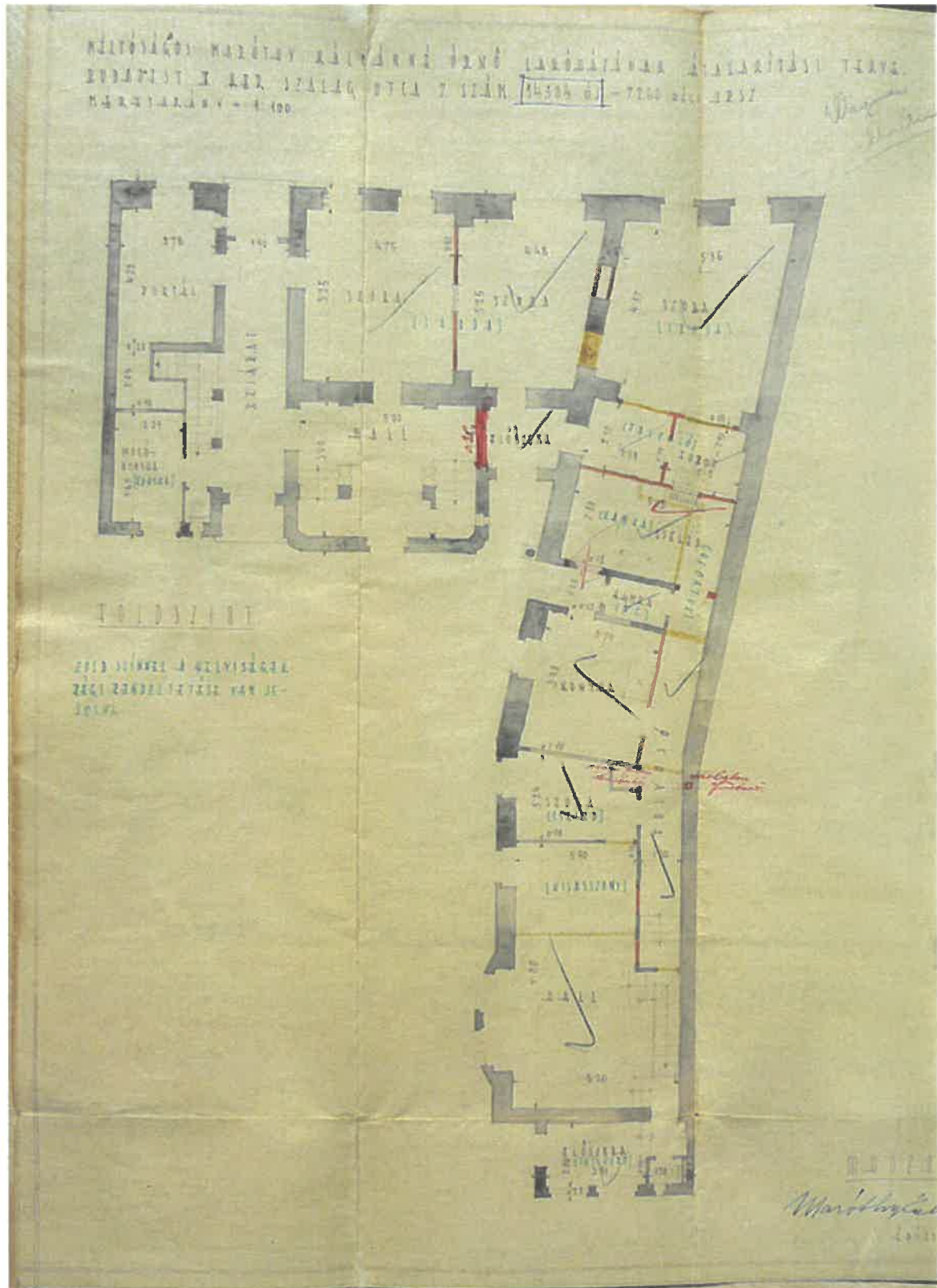
Az utcai homlokzat **megvalósult** terve

Az eltelt közel 85 év alatti változások a homlokzaton: a földszinti jobb oldali ablakból (garázs)kapu, a bal oldali szélső ablak lemélyítve, lépcsővel bejárati ajtónak kialakítva, a tetőtérben három, a nyílástengelyektől függetlenül elhelyezett ablak (a jobb oldali e terv szerinti helyen)

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1932 Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építetőd: Maróthy Kálmánné; ép.mester: **Wágner Sándor**

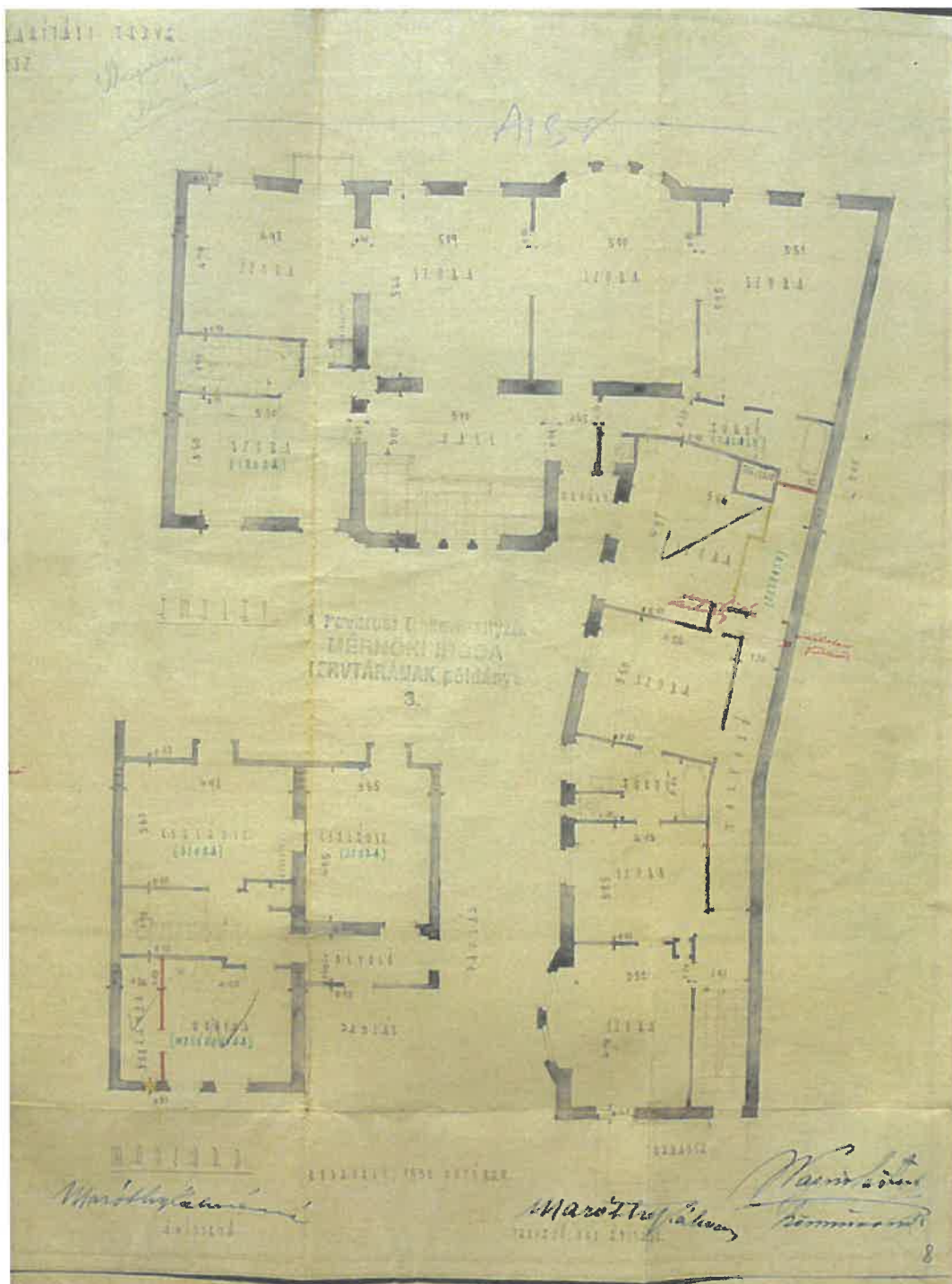

Kisebb módosítások a földszinten

ARCHÍV TERVEK (forrás: Fővárosi Levéltár)

1932 Átalakítási terv;

építész: Maróthy Kálmán; építető: Maróthy Kálmánné; ép.mester: Wágner Sándor

Kisebb módosítások az emeleten és a tető részleges beépítése